

знаннями. Членство в бізнес асоціаціях, незважаючи на відсутність прямої логічного зв'язку з інноваціями, можна вважати стимулом формального і неформального взаємодії учасників ринку, а також майданчиком для лобювання інтересів бізнесу, в тому числі інтересів, пов'язаних з доступом до державного фінансування НДДКР. Географічна близькість - розміщення в агломераціях - виявилася значущою тільки у разі випуску нового продукту

Дослідження особливостей прояву кризи на інноваційно-активних підприємствах показало, що відзначаються в літературі механізми трансмісії кризи, зокрема, фінансовий канал і канал участі в глобалізації, узгоджуються з емпіричними даними за українськими оброблювальним підприємствам. У числі серйозних факторів кризових ефектів виявилася інноваційна активність фірм. Тобто криза «покарав» підприємства, що почали модернізацію обладнання та оновлення продуктової лінійки, а також учасників двосторонньої міжнародної торгівлі.

Отримані результати можуть бути корисні при прийнятті рішень про стимулювання інновацій в корпоративному секторі господарства. Зокрема, є всі підстави вважати, що сучасні продуктові інновації пов'язані з корпоративними НДДКР і стимулювання останніх підвищить глибину інноваційних процесів, переорієнтувавши їх зі скромних поверхневих нововведень на нові для українського ринку продукти. Інший важливий для інноваційної політики результат - стійкий вплив глобалізаційних процесів - причому як експорту, так і імпорту - на інноваційний поведінку українських підприємств. Тому обмеження імпорту може захистити в основному пасивні підприємства, в той час як інноваційно-активні використовують імпортні матеріали та комплектуючі для підвищення якості нових продуктів, і бар'єри імпорту дестимулюють їх інноваційне поведінку. Важливо також, що експорт більш за все асоціюється з організаційними та управлінськими нововведеннями, тому зняття бар'єрів експорту, особливо з боку митниці, прискорить реструктуризацію фірм і підвищить їх ефективність.

ШЛЯХИ ПІДВИЩЕННЯ ІННОВАЦІЙНОЇ АКТИВНОСТІ ПРОМИСЛОВИХ ПІДПРИЄМСТВ УКРАЇНИ В УМОВАХ ЗОВНІШНЬОЕКОНОМІЧНОЇ КРИЗИ

*Єрохондіна Т.О., к.т.н., доц., доцент кафедри менеджменту виробничої сфери,
Кравченко К.С., студент,
Державний ВНЗ «Національний гірничий університет,
м. Дніпропетровськ, Україна*

Ефективний розвиток національної економіки вирішальним чином залежить від масштабів впровадження новітньої техніки та технологій. Підвищення активності інноваційної діяльності вітчизняних підприємств є однією з головних передумов стабільності та сталого розвитку економіки. Але водночас суб'єкти господарювання в

умовах невизначеності стикаються з такою серйозною перешкодою як хронічний дефіцит інвестиційних ресурсів. Вивчення світового та вітчизняного досвіду переконливо свідчить, що вирішення проблем інвестиційного забезпечення інноваційної діяльності підприємств полягає у першу чергу в обґрунтуванні теоретико-методичних підходів для збільшення обсягів притоку інвестицій. В ринковому середовищі, яке постійно змінюється, інноваційна діяльність підприємства буде здійснюватися успішно лише за умови збільшення обсягів ресурсів і їх ефективного використання.

Метою статті є дослідження сучасного стану інноваційного розвитку промислових підприємств України та визначення напрямів підвищення їх інноваційної активності.

Питанням розвитку інноваційної політики та інноваційним процесам на виробництві промислових підприємств приділено значну увагу у працях таких вітчизняних вчених, як О. Алейнікова, Ж. Говоруха, І. Зятковський, Г. Кульнева, С. Ковальчук, Л. Федулова, Є. Лазарева, Ю. Шипуліна та інших. Однак постійні зміни інноваційної активності промислових підприємств України, спричинені фінансово-економічними кризами початку ХХІ ст., вимагають подальших досліджень у цьому напрямі.

Відповідно до чинного законодавства, інноваційна діяльність – діяльність, що спрямована на використання та комерціалізацію результатів наукових досліджень і розробок та зумовлює випуск на ринок нових конкурентоспроможних товарів і послуг. Вона спрямована на створення необхідних інноваційних технологій або послуг і здійснюється в тісному взаємозв'язку із середовищем. Інноваційна діяльність об'єктивно обумовлюється потребою ринку, відкриває нові сфери застосування, а отже, і нових споживачів створюваного продукту, технології або послуги [3].

Інноваційну активність виробників визначають такі групи факторів [1]:

1. Зовнішні або загальноекономічні чинники (політичні, правові, чинники, тенденції інноваційної діяльності в державі, розвиток інноваційної інфраструктури тощо), які відбивають вплив макросередовища.

2. Зовнішні регіональні фактори (частка регіону в інноваційній діяльності держави, обсяг і структура інноваційних інвестицій регіону, його інноваційна інфраструктура, підтримка інновацій регіональними органами влади, інвестиційна привабливість регіону тощо).

3. Внутрішні фактори (галузева приналежність підприємств, наявність пільг і державної підтримки, матеріальних, фінансових, інформаційних та трудових ресурсів, фінансовий стан і результати діяльності виробника тощо).

Ці фактори тісно пов'язані між собою та формують інноваційну активність суб'єктів господарювання. Вона визначається двома основними чинниками: станом інноваційного потенціалу підприємства та ефективністю системи управління інноваціями. Зовнішнє середовище може як обмежувати, так і сприяти інноваційному розвитку. Інноваційну активність підприємств країни відбивають наступні показники:

1) питома вага підприємств, що впроваджують інновації;

- 2) питома вага реалізованої інноваційної продукції в обсязі промислової;
- 3) кількість освоєних інноваційних видів продукції;
- 4) кількість впроваджених нових технологічних процесів (у т.ч. маловідходних та ресурсозберігаючих).

Значний вплив на розвиток інноваційного потенціалу підприємства здійснюють фактори ринкового середовища, найважливішим з яких є державна політика. Слабкою ланкою в розвитку інноваційного потенціалу підприємств України є [2]:

1. Відсутність ефективного організаційно-економічного механізму управління.
2. Нестача фінансових коштів, що зумовлює пошук джерел фінансування та раціонального використання наявних за рахунок обґрунтованості вибору перспективних напрямів інноваційної діяльності підприємств.
3. Відсутність методики комплексного оцінювання інноваційного потенціалу підприємств.
4. Необхідність систематичного технологічного переоснащення виробництва сучасним обладнанням.
5. Підвищена ризикованість, зумовлена високою невизначеністю результату.
6. Неефективна робота маркетингової служби.
7. Недосконалість мотивації персоналу, враховуючи підвищену значущість окремих фахівців.

Хоча й кількість впровадження нових технологічних процесів та освоєння виробництва нових видів продукції збільшується, однак в умовах трансформації економіки такий стан і обсяги інноваційних процесів є далекими від європейських стандартів. Таке становище безумовно є тимчасовим. Загальна тенденція до значного впливу інновацій на техніко-економічний рівень підприємств, яка існує в західних країнах ринкової економіки, поступово захопить і вітчизняну економіку, оскільки альтернативи цьому процесу просто не існує.

Перспективний розвиток інноваційної діяльності не можливий без підвищення інноваційної активності персоналу підприємств, оскільки інноваційна діяльність має розглядатися як використання науково-технічного та інтелектуального потенціалу в господарській діяльності для створення нових конкурентоспроможних товарів та послуг.

Список літератури:

1. Бондаренко Н.М. Напрями підвищення інноваційної активності промислових підприємств / Н.М. Богдаренко // Донбас-2020: перспективи розвитку очима молодих вчених: Матеріали V науково-практичної конференції. м. Донецьк, 25 - 27 травня 2010 р. – Донецьк, ДонНТУ, 2010. – 973 с.
2. Омельчак Г.В. Концептуальні основи розвитку інноваційного потенціалу підприємств / Г.В. Омельчак // Держава та регіони. Сер.: Економіка та підприємництво. – 2014. – № 2. – С. 113 - 118.
3. Про інноваційну діяльність: Закон України від 04.07.2002 № 40-IV [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/40-152>.